

VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE

LAUSUNTO hallituksen esityksestä laiksi väliaikaisesta menettelystä verotuksen oikaisemiseksi ja rikosprosessin estämiseksi oma-aloitteisesti annettujen tietojen perusteella

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi väliaikaisesta menettelystä verotuksen oikaisemiseksi ja rikosprosessin estämiseksi oma-aloitteisesti annettujen tietojen perusteella. Lausuntonaan Suomen Veroasiantuntijat ry (jäljempänä SVA) esittää kunnioittavasti seuraavaa.

1 Yleistä

SVA kannattaa lakiesitystä. Kun verovelvollinen oma-aloitteisesti antaa verotukseen liittyviä tietoja, on verovelvollisen oikeusturvan kannalta perusteltua, että hän tietää toimenpiteensä seuraamukset.

2 Oma-aloitteisuus

Luonnoksen mukaan lakia sovellettaisiin vain oma-aloitteisesti ilmoitettujen verotuksesta puuttuneita tuloja tai varoja koskevien tietojen perusteella tehtävään oikaisuun. Perusteluissa korostetaan sitä, että Verohallinnon ilmoitus tai yhteydenotto estää lain soveltamisen. Perusteluissa ei kuitenkaan verovelvollisen oikeusturvan kannalta riittävän selvästi esitetä sitä, millainen ilmoitus tai yhteydenotto on tässä suhteessa riittävä. Verohallinnon yhteydenotto voi perustua puutteellisiin tai vanhentuneisiin verovelvollista koskeviin tietoihin. Perustelujen perusteella jää epäselväksi, kuinka ylimalkainen Verohallinnolla oleva tieto ja sitä koskeva yhteydenotto verovelvolliseen estää lain soveltumisen. Yhteydenotossa tulisi olla riittävästi tarkennettu informaatio, jotta verovelvollinen saisi spesifin, konkreetin tiedon, jonka perusteella hän voisi tunnistaa tilanteen sellaiseksi, ettei lain soveltuminen ole enää mahdollista. Ylimalkaiseen tietoon perustuvan yhteydenoton ei tulisi estää lain soveltumista.

Perustelujen mukaan lain soveltuminen estyisi esimerkiksi sillä perusteella, että yhteisö, josta verovelvollisen tulot ovat peräisin, on verotarkastuksen kohteena. Perusteluissa esitetään tällaisesta tulosta esimerkkinä palkka tai peitelty osinko. Verovelvollisen oikeusturvan kannalta lain soveltumisen estyminen yhteisön verotarkastuksen perusteella voi olla arveluttavaa, koska verovelvollinen ei välttämättä saa tietoa suunnitellusta verotarkastuksesta tai koska peiteltyä osinkoa koskeissa voi esiintyä merkittäviä tulkinallisia arvostusongelmia verotusmenettelylain 29.1 §:n tarkoittamissa tilanteissa ja kun säännöstä on sovellettu myös hyvin pienen määrän osakkeita omistaviin osakkeenomistajiin.

3 Vaatimus verotuksen oikaisemiseksi

Luonnoksen perustelujen mukaan verovelvollisen on annettava kaikki veron oikean määrän varmistamiseksi tarvittavat tiedot. Pitkän oikaisuaajan vuoksi verovelvollinen ei välttämättä kykene toimittamaan kaikkia puuttuvia tietoja, jotta vero voitaisiin määrätä täsmälleen oikean määräisenä. Tämä voi johtua muusta kuin verovelvollisesta, esimerkiksi ulkomaisesta rahalaitoksesta, jolla ei ole enää kattavia tietoja säilytettynä. Riittävänä olisi siten pidettävä, että verovelvollinen on pyrkinyt toimittamaan riittävät tiedot, joiden perusteella verotus voidaan toimittaa riittävällä tarkkuudella. Tämä vastaisi myös lain tarkoitusta eli kannustinta ilmoittaa oma-aloitteisesti verotuksesta puuttuvia tuloja ja varoja.

4 Oikaisuaika ja verovuosi-kohtaisuus

Luonnoksen mukaan tuloverotusta koskeva oikaisu olisi mahdollinen verovuosilta 2004-2015 ja perintö- tai lahjaverotusta voitaisiin oikaista 11 vuoden kuluessa perintöverotuksen toimittamispäivästä tai siitä, kun lahjaveroilmoitus olisi tullut antaa Verohallinnolle. Nämä oikaisuaajat ovat perusteltuja törkeän veropetoksen 10 vuoden vanhentumisajan vuoksi.

Veropetoksen törkeää lievempien tekemuotojen osalta vanhentumisaika on 10 vuotta lyhyempi. Verovelvollinen ei itse välttämättä kykene arvioimaan tekonsa moitittavuusastetta, verovelvollisella tulisi olla oikeus täydentää antamia tietoja aikaisemmilta vuosilta, jos rikosoikeudellisen vastuun katsotaan ulottuvan niihin.

5 Osallisten asema

Esitysluonnoksessa ei oteta nimenomaisesti kantaa veropetokseen osallisten asemaan, kun soveltamisala koskee vain verovelvollista. Rikosprosessin eston tulisi koskea myös osallisia, koska kysymys on samasta veropetoksesta.

6 Veronkorotuksen suuruus

Esitysluonnoksessa ehdotetaan selkeitä veronkorotuksen määriä, jotka voivat olla joissakin tilanteissa lievempiä kuin muutoin verotuksen oikaisun yhteydessä määrättävät veronkorotukset. SVA kannattaa selkeitä veronkorotusmäärien säätämistä, koska se edistää selkeästi lain

tarkoituksen toteutumista, vaikka tätä on mahdollista arvioida oikeudenmukaisuuden näkökulmasta toisin.

7 Lain voimaantulo ja määräaikaisuus

Laki on esityksen mukaan määräaikainen. Kun rikosoikeudessa noudatetaan ns. lievemmän lain periaatetta, olisi tätä syytä käsitellä ainakin esityksen perusteluissa. Tämä periaate tulisi ottaa huomioon säätämällä, että lakia voidaan soveltaa myös aiemmin annettuihin oma-aloitteisiin ilmoituksiin, jos ehdotetun lain perusteella verovelvolliselle aiheutuvat seuraamukset olisivat lievempiä kuin nykyisen käytännön mukaan meneteltäessä.

Helsingissä, elokuun 28 päivänä 2015

SUOMEN VEROASiantuntijat ry

Timo Matikkala
puheenjohtaja

Markku Järvenoja
hallituksen jäsen